

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední škola hotelová a služeb Kroměříž
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0911
Autor	Ing. Anna Grussová
Název šablony	VY_32_INOVACE 27_EKO
Název DUMu	EKO.2704.4F
Stupeň a typ vzdělávání	Odborné vzdělávání
Vzdělávací oblast	Společenské vědy
Vzdělávací obor	Ekonomika III.
Vzdělávací okruh	Základy ekonomiky
Druh učebního materiálu	Prezentace
Cílová skupina	Žák, 16 - 19 let
Anotace	Prezentace seznamuje žáky se základy ekonomiky, podrobně se zabývá funkcemi obchodních bank a jejich službami
Speciální vzdělávací potřeby	PC, POWER POINT, dataprojektor
Klíčová slova	Platební karty, šeky, hotovostní a bezhotovostní, embosovaná, kreditní, debetní.
Datum	1. 10. 2012

Služby obchodních bank

Bankovní služby

V současné době banky poskytují škálu dalších služeb, kterou navíc neustále rozšiřují. Je to marketingová strategie, která má za cíl udržet si stávající zákazníky a nalákat nové. K nejběžnějším službám patří:

1. Zakládání a vedení účtů (např. běžné účty, termínované i devizové účty).

Pro založení účtu klient dokládá:

- svoji identitu občanským průkazem
- podnikatel živnostenské oprávnění nebo výpis z obchodního rejstříku.
- podepisuje s bankou **smlouvu o běžném účtu** (součástí je podpisový vzor osob oprávněných s penězi na účtu manipulovat).

Účet slouží především **k bezhotovostnímu platebnímu styku**, tj. k převádění peněžních částek formou zápisů na účtech.

Bezhotovostní platební styk v tuzemsku

majitelé účtů využívají nejčastěji:

- ❑ **příkaz k úhradě** – vystavuje jej dlužník a přikazuje své bance, aby z jeho účtu převedla peníze na účet věřitele
 - ❑ **jednorázový příkaz k úhradě** – majitel posílá jednu platební položku
 - ❑ **hromadný příkaz k úhradě** – majitel posílá více platebních položek na více účtů najednou (např. výplaty zaměstnancům)
 - ❑ **trvalý příkaz k úhradě** – dlužník přikáže své bance aby platila pravidelně (např. měsíčně) určité částky věřiteli
 - ❑ **příkaz k inkasu** – vystavuje věřitel, který má písemné svolení od dlužníka (tento musí dát svolení i své bance), že si smí z účtu dlužníka sám převést dlužnou částku.
 - ❑ **trvalý příkaz k inkasu** – věřitel si pravidelně z účtu dlužníka odebírá určitou částku (nejčastěji se takto hradí INKASO)
-

Bezhotovostní platební styk se zahraničím

Zahraniční obchody patří k rizikovějším transakcím. K eliminaci rizika je možné využívat speciální bankovní služby, např.:

- 1. dokumentární inkaso** – kdy banka dodavatele (inkasní banka) se zavazuje vydat dlužníkovi (odběrateli) dokumenty opravňující nakládat se zbožím, bude-li při jejich vydání zaplacena sjednaná částka (příp. vystavena směnka).

Nevýhodou je riziko, které vzniká v případě pokud odběratel odmítne převzít a zaplatit zboží přičemž zboží už je např. v přístavu nebo v zemi.

2. dokumentární akreditiv – jde o písemný závazek banky odběratele, že poskytne dodavateli plnění (peníze, směnku), budou-li do určité doby splněné podmínky dohodnuté v akreditivu.

Splnění podmínek doloží dodavatel většinou dokumenty o zaslání zboží.

Otevření akreditivu u banky odběratele většinou vyžaduje složení předem sjednané ceny zboží na speciálním účtu, což váže odběrateli peníze.

Výhodou je, že tento způsob poskytuje jistotou dodavateli i odběrateli, že obchod bude vypořádán k oboustranné spokojenosti.

Platební karty

- ❑ **Bývají vydávány k běžným nebo žirovým účtům a umožňují majiteli karty **vybírat hotovost** 24 hodin denně, z kteréhokoliv tuzemského, popř. i zahraničního bankomatu – podle typu karty.**
 - ❑ Karty lze také užívat přímo k bezhotovostní platbě u smluvních maloobchodních partnerů, v restauracích, ubytovacích zařízeních apod.
 - ❑ Mezi nejvýznamnější mezinárodní karetní systémy patří:
 - ❑ Europay/MasterCard
 - ❑ Visa
 - ❑ American Express
 - ❑ Diners Club
 - ❑ S některými kartami bývají spojené i doprovodné služby jako pojištění, asistenční služby atd.
-

Druhy platebních karet:

Platební karty můžeme rozdělit podle:

- vydávající asociace a třídy
 - způsobu zúčtování
 - způsobu provedení
 - použitelnosti
 - technologie
-

Platební karty podle vydávající asociace a třídy:

- ❑ **VISA** (sem patří Visa Electron, Visa Classic, VISA Silver a VISA Gold)
 - ❑ **Mastercard** (sem patří karty Cirrus a Maestro, mohou být ve verzi MC Standard a MC Gold)
 - ❑ **American Express (AMEX)**
 - ❑ **Diners Club**
 - ❑ **JCB** (Japan Credit Bureau)
- patří k exkluzivnějším platebním nástrojům (jsou určeny zákazníkům s vyšší bonitou)

Platební karty podle způsobu zúčtování:

- ❑ **Debetní karty** jsou vydávány k běžnému účtu. Lze z nich čerpat pouze peníze uložené na bankovním kontu. Po provedení kartové transakce, odečte banka příslušnou sumu z účtu.
 - ❑ **Kreditní karty** (credit cards) jsou vydávány k úvěrovému účtu (jde tedy o nákup na úvěr). Každá transakce kartou znamená čerpání úvěru od banky, který je potom třeba splatit v dohodnutém termínu.
 - ❑ **Charge karty** (charge cards) fungují obdobně jako karty kreditní s tím rozdílem, že banka na konci měsíce sestavuje vyúčtování všech transakcí, provedených prostřednictvím karty. Klient musí jednorázově splatit v dohodnutém termínu (zpravidla do konce následujícího měsíce) celý dluh. Z čerpané částky není účtován žádný úrok.
-

Platební karty podle způsobu provedení:

- **Elektronické karty** - jsou použitelné pouze pro transakce, které lze ověřit online v kartovém centru (výběry z bankomatů a platby u obchodníků disponujících elektronickým platebním terminálem).
 - **Výhody:**
 - nízká cena (do 300 korun ročně),
 - nízká cena (zpravidla do 300 korun ročně),
 - nízké poplatky za blokaci ztracené či odcizené karty
 - Minimální možnost zneužití zablokované karty
 - **Nevýhody:**
 - jejich omezená použitelnost (v ČR s nimi lze platit pouze u poloviny obchodníků přijímajících karty).
 - **Embosované karty** mají všechny údaje plasticky vyraženy. To umožňuje jejich použití i u obchodníků, kteří nemají elektronický terminál, ale pouze tzv. imprinter(žehličku).
 - **Výhody:**
 - lze je použít i na místech kde obchodníci nemají či nefunguje elektronický terminál
 - **Nevýhody:**
 - vyšší cena za vydání, vedení či blokaci karty
 - možnost zneužití karty i po nahlášení její ztráty či odcizení.
-

Platební karty podle použitelnosti:

- **Domácí karty** lze užívat k výběrům z bankomatů a placení v obchodech jen na území ČR.
- **Mezinárodní karty** lze užívat jak v ČR, tak i v zahraničí.

Platební karty podle technologie:

- **Magnetický proužek** - je umístěn na zadní straně karty. Jsou na něm uloženy nutné údaje o kartě a jejím držiteli (není na něm uložen PIN, proto neumožňuje tak vysoké zabezpečení uložených dat jako čip).
 - **Čipová technologie** umožňuje díky vyššímu zabezpečení uložení PINu a nasazení karet pro elektronické transakce bez nutnosti ověření v centru (tzv. offline transakce).
 - **Hybridní karty** obsahují jak magnetický proužek, tak i čip.
-

Ostatní služby bank

- ❑ **Homebanking** - klient je napojen svým firemním nebo domácím počítačem prostřednictvím modemu na počítač banky a může si sám kontrolovat „z domova“ stav účtu a zadávat příkazy. Dneš se však častěji užívá napojení klienta pomocí mobilního telefonu či internetbanking.
 - ❑ **Směnárenská činnost** – výměna valut a deviz v aktuálním kurzu.
 - ❑ **Šeky** – klasický instrument platebního styku, jejich užití je v současné době vytlačováno kartami.
 - ❑ **Devizové operace** – bezhotovostní platební styk v cizích měnách.
 - ❑ **Obchody s cennými papíry** – banky zajišťují za úplatu pro klienty zprostředkování nákupu či prodeje cenných papírů.
 - ❑ **Trezory a bezpečnostní schránky** umožňují klientům uložení cennosti
 - ❑ **Poradenská a informační činnost**
-

Opakování předchozí učební látky:

1. Které druhy služeb banky poskytují?
 2. Co je třeba udělat k založení běžného účtu?
 3. Jaký je rozdíl mezi jednorázovým, hromadným a trvalým příkazem k úhradě?
 4. Jak funguje inkaso?
 5. Které formy platebního styku jsou užívány v zahraničním obchodě, popište dokumentární akreditiv.
 6. Které druhy platebních karet znáte, jaký je rozdíl mezi debetní, kreditní a embosovanou kartou?
 7. Využíváte doma některou z forem homebankingu?
-

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BIŇOVEC Karel. *Přehled učiva k maturitní zkoušce z ekonomiky*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. 296 s. ISBN 80-7168-747-2.
- [2] HERČÍKOVÁ Jana; ŠAMSOVÁ Lenka. *Ekonomika pro střední a vyšší hotelové školy 1*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 144 s. ISBN 80-7168-827-4.
- [3] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 1*. 2 vyd. Praha: Fortuna, 2002. 184 s. ISBN 80-7168-831-1.
- [4] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 2*. 2 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 200 s. ISBN 80-7168-689-1.
- [5] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 3*. 5 vyd. Praha: EDUKO, 2012. 236 s. ISBN 978-80-87204-61-0.
- [6] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 4*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 200 s. ISBN 80-7168-862-2.
- [7] MAREŠOVÁ Eva; SMETANA František. *Ekonomika pro střední a vyšší hotelové školy 2*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2000. 224 s. ISBN 80-7168-730-8.
- [8] ŠVARCOVÁ Jana. *Ekonomie - stručný přehled 2003/2004*. Zlín: CEED, 2003. ISBN 80-902552-8-0
-